

О.Г. Вакаренко,
директор ВД
"Академперіодика"

РОЛЬ ВИДАВНИЧОГО ДОМУ "АКАДЕМПЕРІОДИКА" НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ ПЕРІОДИКИ

Видавничий дім "Академперіодика" НАН України цього року відзначив своє 15-річчя. У квітні 1995 року Президія Національної академії наук України ухвалила рішення про створення Спеціалізованої друкарні наукових журналів, реорганізованої у 2000 році у Видавничий дім. Сьогодні Видавничий дім – базова організація Науково-видавничої ради НАН України й у його структурі три підрозділи – науковий, видавничий та поліграфічний.

Основний напрямок наукової роботи – дослідження сучасного стану та перспектив розвитку видавничої діяльності Національної академії наук України. Цей комплекс робіт охоплює підготовку проектів рішень академії наук з унормування наукового академічного книговидання, питання розробки системи оцінки спеціалізованих наукових видань в Україні, здійснення моніторингу періодичних та книжкових видань НАН України, створення системи наукового довідкового апарата видавничої продукції НАН України сучасного періоду – щорічних каталогів періодичних видань НАН України та книжкових видань, опублікованих співробітниками Академії, дослідження сучасного стану та перспектив розвитку наповнення електронного простору видавничою продукцією НАН України, аналіз ефективності інформаційного забезпечення діяльності НАН України та його удосконалення.

Поєднання в межах Видавничого дому редакційно-видавничої та поліграфічної діяльності обумовило різноманіття форм співпраці з науковими журналами. По-перше, Видавничий дім є видавцем загальноакадемічних журналів – "Вісник НАН України", "Доповіді НАН України" та "Наука та інновації". Редакції цих журналів знаходяться в штаті "Академперіодики".

По-друге, для журналів, засновниками яких є Національна академія наук України та відповідний профільний інститут НАН України, в штат яких й входять редакції цих журналів, "Академперіодика" надає можливість по-різному організувати співпрацю. Це може буди як повний цикл підготовки та видання, що включає редагування, підготовку оригінал-макетів, тиражування, так і окремі його етапи.

Наразі, з 38 наукових періодичних видань, що представляють його репертуар сьогодні, Видавничий дім здійснює повний цикл підготовки для 7 журналів. Це 48 випусків на рік. Верстає та тиражує 4 журнали (20 випусків на рік) і тільки тиражує 27 журналів та збірників (146 випусків на рік).

Напрацьований досвід дозволив нам проаналізувати загальний стан підготовки та видання наукової періодики в установах Академії наук.

Співіснування редакцій академічних журналів і творчих колективів науково-дослідних установ безумовно позитивно впливає на наукову складову видань. В той же час певна ізоляція співробітників редакцій від середовища професійних видавців згубно відбивається на рівні підготовки журналів. Для низки видань значення слів "культура видання" – *terra incognita*.

У редакціях, як і всюди, має місце природна зміна кадрів. Ідуть на заслужений відпочинок досвідчені працівники, а молоді кадри, що приходять їм на зміну, часто не тільки не дотримуються чинних видавничих стандартів, а навіть не знають про їх існування. Відбувається розрив у ланці передання спеціальних знань, а володіння сучасними комп'ютерними програмами без цих знань ситуації не покращує.

Треба віддати належне низці академічних інститутів, що мають у редакційних колективах спеціалістів високого рівня, які професійно готують якісні журнали.

З метою організації обміну досвідом, обговорення актуальних видавничих проблем й визначення шляхів їх вирішення Видавничий дім "Академперіодика" НАН України як базова організація Науково-видавничої ради Національної академії наук України ініціював проведення першої загальноакадемічної науково-практичної конференції "Наукова періодика: традиції та інновації".

Для обговорення були запропоновані наступні питання:

- висвітлення досягнень окремих напрямів науки і техніки у загальноакадемічних виданнях;
- формування портфеля журналу;
- представлення видань в електронному середовищі;
- підготовка та розповсюдження англomовних версій;
- розповсюдження української наукової періодики в контексті формування єдиного інформаційного простору;
- сучасні стандарти підготовки оригінал-макету та поліграфічного виконання;
- статус співробітників редколегій наукових журналів.

Ідея проведення форуму загальноакадемічного рівня, на якому можна обговорювати весь спектр видавничих проблем, знайшла ширий відгук у фахівців видавничої справи.

У роботі конференції зголосилися взяти участь близько 70 науковців, учених секретарів наукових установ НАН України, працівників редакцій наукових журналів та видавництва. Заявлені цікаві доповіді, що дають змогу спільноті ознайомитись зі стилем роботи своїх колег у різних інститутах, поділитися досягненнями та труднощами.

Випуск наукових праць і журналів – один з найважливіших напрямів діяльності Академії наук з популяризації та впровадження результатів наукових робіт.

Багатопланова діяльність, яка охоплює весь спектр проблем, що виникають під час підготовки та видання наукової періодики, а також напрацьований досвід дозволили Видавничому дому "Академперіодика" НАН України отримати визнання як провідного видавця академічної наукової періодики в Україні з функціями науково-методичного та консультаційного центру. Проте ми знаходимось лише на початку нашого шляху. Зміцнення поліграфічної бази Видавничого дому, створення платформи для повноцінного представлення в електронному середовищі академічної періодики — це деякі пункти подальшого вдосконалення нашої роботи.